

SEHR GEEHRTER HERR ARCHITEKT!

Československé výplatní otisky přitáhly pozornost i německé sběratele

Jonášova přijatá korespondence obsahuje i svazek dopisů v němčině od německých sběratelů žijících jednak v tehdejší Československu, jednak v Německu. Skutečnost, že arch. Albert Jonáš vydá první skutečný katalog československých výplatních otisků z výplatních strojů Francotyp německé provenience, byla zveřejněna pravděpodobně K. F. Pešákem. Tento velký propagátor tohoto sběratelství psal do německých filatelistických časopisů vycházejících na našem území. Hojně se dostávaly i mezi německé sběratele.

Výsledkem byla čilá korespondence mezi arch. A. Jonášem a těmito sběrateli, kterou doprovázela i osobní setkání nejčastěji ve výměnném středisku u Nováků, jak vyplývá z korespondence. Výměna dopisů se odbyla zejména v roce 1931 a 1932, tedy před vydáním obou studií (rok 1933 a 1934), Věhlas A. Jonáše neustala ani poté a ve sbírce dopisů jsou i písemnosti od německých sběratelů z pozdějších let. Z dopisů se dovídáme řadu důležitých faktů. Informace, o kterých jsem měl pochybnosti, se potvrdily.

Dopisy přišly zejména od známého sběratele Helmuta Dierse z Wesselohu, člena č. 2 Spolku sběratelů strojových razítek. Spolek byl velmi významný a přispěl k rozvoji sběratelství tohoto specializovaného oboru. Z korespondence mezi 18. 2. do 5. 4. 1931 se dovídáme, jak probíhala výměna informací o výplatních otiscích, jak se potvrzovaly domněnky a jak probíhala výměna materiálu. Spojnicí byl K. F. Pešák. V dopise z 18. 3. 1931 máme potvrzena předpokládaná fakta o činnosti A. Jonáše:

„Děkuji za vaši zásilku z 9. t. m. Z ní se dovídám, že jste v úzkém vztahu k firmě Jarolímek. Návrh otisku Ringshoffer pochází od vás , že ano?“

Dalším významným sběratelem, která byl ve styku s A. Jonášem, byl dr. A. Möbusz z Lübecku ze Spolku sběratelů strojových razítek. Zastával v tomto Spolku funkci předsedy. Ve zprávách projevuje přání se s A. Jonášem sejít. Zda k setkání došlo, nevíme. Předpokládám však, že k výměně materiálu a informací došlo.

Korespondence s těmito dvěma muži je významná. Jednal ose o prestižní spolky v Německu a oba pánové reprezentovali velké skupiny sběratelů.

Mezi dopisy nalezneme i dopisy řadových sběratelů, individuálně sbírajících či organizovaných v různých entitách (např. Stolní společnosti). Byli mezi nimi osobnosti Gust. Tragau z Prahy , který se s arch. A. Jonášem osobně znal. Scházeli se spolu u Nováků a poskytovali si vzájemné informace a otisky. Sběratel Tragau poskytl řadu cenných informací zejména s ohledem na data použití.

Cenným kontaktem pro A. Jonáše byl i štkpt. Heytmánek žijící v Berouně. Rozsáhlé zprávy svědčí o tom, že tento sběratel byl zaníceným sběratelem. Ve svých zprávách se o něm zmiňuje i Jaroslav Lešetický. Jeho dopisy byl rozsáhlé plné cenných detailů.

Z korespondence s dalším sběratelem R. Güberem (?) z Neuren, vyplývá, že se korespondence točila i okolo ukládání výplatních otisků a formy sbírání (celistvosti či ústřížky). Korespondence byla dlouholetá, poslední dopisy byly datovány v roce 1937. Z jeho dopisů, ale i dopisů ostatních vyplývá, že mezi pracovníky institucí, které užívaly výplatní stroje k vyplácení, bylo hodně příznivců sběratelů. Často je zmiňován pan Springer z České ekomptní banky, který byl sběratelům nápomocen v jejich zálibách. Z dopisů je znát, že A. Jonáše se s řadou sběratelů setkal osobně.

Jedním z posledních dopisů od německých sběratelů v pozůstalosti A. Jonáše je dopis poručíka wehrmachtu ing. Waltera Jurecky (poštní pošta č. 05047) z válečného roku 1943. Pravděpodobně se jednalo o Rakušana. Ve svém dopisu se vyznal ze svého sběratelského zájmu, který obsahoval i otisky bývalého Československa. Sbíral i rakouské otisky a otisky ze zabraných území bez ohledu na to, zda výplatní razítka byla československá či rakouská.

I tito sběratelé významně přispěli k úspěchu Jonášových studií. Z korespondence je znát, jak detailní a důsledná práce to byla. Československé výplatní otisky přitáhly pozornost nejen německých občanů žijících v ČSR, ale v zahraničí, zejména v Německu. Nejen svým originálním grafickým estetickým řešením, ale též na základě skutečnosti, že čs. poštovní správa se rozhodla pro stroje německé provenience (Francotyp).

Upravená kapitola z knihy I. Leiše „Žralok a frankotyp“ (Radonice 2017).